

Bài văn mẫu Cảm nhận về bài thơ Khóc Dương Khuê Văn 11 tuyển chọn, hay nhất sẽ giúp các em học sinh đưa ra các lập luận, lý lẽ chính xác và ý nghĩa nhất để hoàn thành xuất sắc bài viết của mình.

Bài văn mẫu: Cảm nhận về bài thơ Khóc Dương Khuê

Trong lịch sử văn học Việt Nam, bài thơ Khóc Dương Khuê của nhà thơ Nguyễn Khuyến được xếp vào hàng những tác phẩm xuất sắc nhất viết về đề tài tình bạn.

Bao trùm bài thơ này là nỗi lòng đau xót khôn nguôi của tác giả, trước việc bạn qua đời.

Nguyễn Khuyến mở đầu bài thơ bằng một tiếng than thảng thốt:

"Bác Dương thôi đã thôi rồi

Nước mây man mác ngậm ngùi lòng ta!"

Tin bạn mất đột ngột quá, bất ngờ quá khiến nhà thơ sửng sờ. Cách xưng hô ở câu thơ đầu khiến người đọc ít nhiều có thể đoán được đây là mối quan hệ bạn bè giữa những người cao tuổi. Đúng vậy, khi Dương Khuê mất, Nguyễn Khuyến đã ngót 70 tuổi. Nỗi đau của người già, hơn nữa lại là một nhà nho luôn quen sống chùng mực, thâm trầm tất phải lặn vào trong lòng, phải xoáy vào trong tim, ít khi phô ra bên ngoài. Bằng cách sử dụng nhiều tình thái từ một cách tự nhiên gợi cảm, nhà thơ không nói trực tiếp đến việc bạn mất, nhưng người đọc ai cũng hiểu. Đây là một cách nói giảm đi, dường như nhà thơ sợ nhắc trực tiếp đến một sự thực phũ phàng. Hơn nữa, cụm từ "thôi đã thôi rồi" còn thể hiện tình cảm nuối tiếc lẫn sự bất lực của nhà thơ trước sự thật đau đớn. Mất bạn, Nguyễn Khuyến thấy không gian rộng lớn dần trải, "nước mây" đâu cũng thấm đậm một nỗi buồn thăm lạng khuôn nguôi: "Nước mây man mác ngậm ngùi lòng ta."

Sau phút giây bàng hoàng ban đầu, dường như nhà thơ có phần trấn tĩnh. Nguyễn Khuyến nhớ lại những kỉ niệm gắn bó giữa hai người: ngày từ thời đi học, đi thi, đỗ đạt... Nhà thơ cảm thấy sự gắn bó giữa mình và Dương Khuê như đã có "duyên trời định sẵn". Nguyễn Khuyến và bạn mình đã từng đặt chân đến những vùng đất xa lạ, có tiếng suối "róc rách lưng đèo", cùng thưởng thức thú đi hát ả đào "thú vui con hát lựa chiều cầm xoang", cùng nhau uống rượu và bàn luận văn chương. Đặc biệt, họ đã cùng nhau sống trong cảnh đau khổ của đất nước: "Buổi dương cừ cùng nhau hoạn nạn - Phận đầu thặng chẳng dám than trời". Viết câu thơ trên, khẳng định sự đồng cảnh giữa hai người, chứng tỏ Nguyễn Khuyến cảm thông sâu sắc nỗi lòng của bạn mình: cho dù vẫn làm quan với tân triều, nhưng đâu phải Dương Khuê không có ít nhiều nỗi chán ngán trước thế cuộc?

Bằng đoạn hồi tưởng này, người đọc có thể hình dung ra đôi bạn Nguyễn - Dương đều là những "tao nhân mặc khách" gắn bó keo sơn với nhau lâu bền từ lúc hàn vi tới khi vinh hiển. Những kỉ niệm được trình bày theo trình tự thời gian tạo nên ở người đọc ấn tượng về mối quan hệ liên tục bền vững trong toàn bộ cuộc đời của hai người. Trong tình bạn ấy có cả sự kính trọng, lẫn tình yêu mến "kính yêu", thủy chung "từ trước đến sau".

Nhà thơ còn nhớ rất rõ lần cuối cùng gặp gỡ người bạn già cách đây đã ba năm. Tác giả chỉ mô tả lần gặp gỡ này bằng một vài chi tiết:

"Cầm tay hỏi hết xa gần,

Mừng rằng bác vẫn tinh thần chưa can".

Người đọc đủ hình dung ra hình ảnh thật xúc động của Nguyễn Khuyến đối với Dương Khuê. Nhà thơ ân cần hỏi han bạn mình đủ điều và mừng rỡ khi thấy bạn tuổi đã cao, song vẫn minh mẫn, tinh táo. Đây chính là nét đáng quý trong con người Nguyễn Khuyến, dù đã có khi đạt tới đỉnh cao danh vọng, tâm hồn nhà thơ vẫn bình dị, gần gũi, thương mến vợ con, bè bạn, xóm giềng... Chẳng cứ đối với Dương Khuê, tình cảm nhà thơ đối với Bùi Văn Quế (tức ông nghệ Châu Cầu) cũng đậm thắm không kém. Nhân nước lụt, nhà thơ hỏi thăm bạn thật kỹ lưỡng, tỉ mỉ tựa hồ như một nhà nông chính công thăm hỏi người ruột thịt cùng cảnh ngộ:

"Ai lên nhắn hỏi bác Châu Cầu,

Lụt lội năm nay bác ở đâu?

Mấy ổ lợn con rày lớn bé?

Vài gian nếp cái nếp nông sâu?"

Thế rồi, Cụ Tam Nguyên tự xưng "Em" với ông bạn Châu Cầu và kể chuyện về mình một cách hóm hỉnh, dí dỏm:

"Em cũng chẳng no mà chẳng đói,

Thung thẳng chiếc lá rọu lưng bầu

(Lụt, hỏi thăm bạn)

Tình cảm chân thành, nồng hậu, chu đáo, lời lẽ mộc mạc... là những yếu tố quan trọng làm cho những bài thơ viết về tình bạn của Nguyễn Khuyến lay động trái tim người đọc. Ở bài "Khóc Dương Khuê", tình cảm này tập trung ở phần cuối.

Hình ảnh Dương Khuê trong lần gặp gỡ cuối cùng vẫn sâu đậm trong tâm trí Nguyễn Khuyến. Nhà thơ cảm thấy việc bạn mất là phi lí. Tác giả tự hỏi:

"Kẻ tuổi tôi còn hơn tuổi bác,

Tôi lại đau trước bác mấy ngày,

Làm sao bác vội về ngay".

Nhưng tiếc rằng điều phi lí, điều trái lẽ thường ấy đã là một sự thật. Chính vì phi lí nên sự đau xót, nuối tiếc càng được nhân lên gấp bội:

"Chợt nghe, tôi bỗng chân tay rụng rời".

Câu thơ buông ra một cách tự nhiên, khó có thể thấy đâu là kỹ thuật đặt câu dùng từ nhưng đã diễn đạt thành công nỗi đau to lớn ập đến bất ngờ.

Cái chết của bạn làm cho nhà thơ thêm chán chường. Cuộc đời đầy những điều ngang trái, tuổi cao, lên tiên cũng là lẽ thường tình. Có điều, sao bạn nữ vội vàng để người bạn già ở lại phải chịu sự trống vắng không gì bù đắp nổi? "Ai chẳng biết chán đời là phải - Vội vàng chi đã mãi lên tiên". Câu thơ có ý trách bạn, nhưng đằng sau đó còn là một tâm trạng khôn nguôi về thế sự. Tâm trạng này không những bàng bạc trong tiếng khóc Dương Khuê, mà có khi còn được bộc bạch một cách trực tiếp hơn qua những câu thơ như: "Đời loạn đi về như hạc độc - Tuổi già hình bóng tựa mây cô" (Cảm tác), hay "Bạn già lớp trước nay còn mấy? - Chuyện cũ mười phần chín chẳng như" (Cảm hứng)...

Tuổi già, mắt loà chân chậm, mối quan hệ vốn đã hạn hẹp; nay, mất bạn, nhà thơ càng đơn độc, chơ vơ:

"Rượu ngon không có bạn hiền,

Không mua không phải không tiền không mua.

Câu thơ nghĩ đến đo không viết,

Viết đưa ai ai biết mà đưa?

Ở đây nghệ thuật điệp từ đã mang lại hiệu quả đáng kể. Trong ba dòng thơ tổng cộng 21 chữ, chữ "không" xuất hiện đến 6 lần, diễn tả tài tình tâm trạng trống vắng ghê gớm của con người. Đồng thời, cách kết cấu trùng điệp ở những câu thơ nói trên tạo được cảm giác như nghe tiếng khóc nức nở không dứt.

Mất bạn, nhà thơ mất tất cả những gì hứng thú và thay đổi cả nếp sinh hoạt trong cuộc sống thường nhật: không uống rượu, không làm thơ, đàn không muốn gảy, giường phải treo lên. Như vậy, hỏi còn gì đáng sống? Những thay đổi ấy, chứng tỏ tác giả đã phải trải qua một cuộc khủng hoảng tinh thần quá sức chịu đựng bởi cái chết của bạn. Điều đó khẳng định tình bạn giữa hai người thật keo sơn gắn bó.

Nghệ thuật trùng điệp còn tiếp tục phát huy được hiệu quả cao hơn ở một số câu tiếp theo: "Bác chẳng ở đâu van chẳng ở - Tôi tuy thương lấy nhớ làm thương", tạo cho câu thơ có âm điệu tựa hồ như sóng biển từng đợt tràn lên rồi rút xuống, rồi lại tràn lên mạnh mẽ hơn diễn đạt thành công nỗi đau của nhà thơ càng về sau càng sâu xa, thống thiết.

Mở đầu bài thơ là tiếng kêu ngạc nhiên, kết thúc bài thơ là tiếng khóc:

"Tuổi già hạt lệ như sương,

Hơi đâu ép lấy hai hàng chứa chan",

Sau bao nhiêu thăng trầm của cuộc đời đen bạc nay sắp trở thành người "cổ lai hi" (xưa nay hiếm), cụ Yên Đỗ làm gì còn đủ nước mắt mà khóc bạn? Nỗi đau không tràn ra ngoài được, ất

phải lặn âm thầm vào bên trong trái tim nhà thơ. Nhà thơ nói là mình không khóc, nhưng dường như hai câu kết thấm ướt nước mắt nóng hổi xót thương!

Bằng tài năng kiệt xuất, Nguyễn Khuyến đã để lại cho hậu thế một bài thơ khóc bạn chan chứa nước mắt, qua những lời diễn đạt chân tình thống thiết.

CLICK NGAY vào nút **TẢI VỀ** dưới đây để tải các bài văn mẫu: Cảm nhận về bài thơ Khóc Dương Khuê của Nguyễn Khuyến Văn lớp 11 file word, pdf hoàn toàn miễn phí.